

Neskoro antické cisárske funerálne pamiatky - Abstrakt

Prechod od antiky k stredoveku je typický transformačnými zmenami charakteru Rímskej ríše. Podstatnú zmenu okrem iného predstavuje zlom v ideológii impéria, rýchlo sa šíri kresťanstvo a postupne sa stáva štátnym náboženstvom. O uznanie kresťanskej ideológie sa výraznejšie zaslúžil cisár Konštantín I. Veľký.

Konštantín bol pochovaný v kostole Apoštolov - lemovali jeho hrobku (vyjadrenie, že on sám bol nástupcom apoštolov). Na základe prameňov je možné povedať, že stavba mala na konci 4. storočia dve budovy (baziliku a samotné mauzóleum). Eusebiovo opis mauzólea sa lepšie zhoduje s rotundou než so samotnou bazilikou, pričom aj u moderných bádateľov sa objavujú názory, že bazilika bola postavená až Constantiom II.

Medzi ďalšie neskoro rímske funerálne pamiatky patrí rímska villa v Centcelles – pri tejto stavbe existujú rôzne špekulácie, či sa jednalo o rímsku villu alebo aj o mauzóleum, každopádne komplex v Centcelles (Catalonia) je unikátnym vďaka svojej mozaikovej výzdobe. Významné mozaiky sa našli v centrálnej časti uzavretej kruhovej miestnosti, a predstavujú pravdepodobne najstaršie kresťanský motivované mozaiky rímskeho sveta. Predpokladalo sa, že kruhová miestnosť predstavovala mauzóleum (cisára Constantia II.).

Kaplnka sv. Aquilina predstavovala malý samostatný kostol vybudovaný v 5. storočí, neskôr pripojený k bazilike sv. Lorenza v Miláne. Predpokladá sa, že táto kaplnka niesla funerálnu funkciu a mala slúžiť ako miesto pochovania cisárov Gratiana a jeho brata Valentiniana II.

Medzi významné stavby patrí taktiež Honoriovo mauzóleum (*Santa Petronilla*) v Ríme. Na Nerónovom cirku bolo vybudované severovské mauzóleum cylindrického charakteru. Druhé mauzóleum, ktoré sa neskôr stalo kostolom sv. Petronelly, bolo vybudované ako časť projektu, ktorý viedol k vystavaniu Konštantínovskej baziliky. Mauzóleum mohlo patriť Anastasii, nevlastnej sestre Konštantína. Honorius a iní západorímsky cisári využívali ako hrobku iné mauzólea.

Santa Costanza predstavuje mauzóleum zo 4. storočia vybudované zrejme pre dcéru Konštantína I. Veľkého – Konštantínu a neskôr aj Helenu. Centrálnu časť tvorí kruhová budova s kupolou a priemerom 11,33 metra, presvetlená sedemnástimi malými klenutými oknami. Kupola spočíva na dvanástich pároch stĺpov, spojenými v radiálnom smere, usporiadaných v kruhu. Učenci skúmajúci mozaiky tvrdili, že by sa mohlo jednať o kresťanskú ikonografiu. V tomto období kresťania hľadali vlastné umelecké vyjadrenie. Na jednej strane zakomponovali už existujúce motívy do vlastnej ideológie, na strane druhej si vytvorili ikonografiu sebe vlastnú.